

بازگشت آب بندگان ها به اقتصاد کشاورزی شمال

پس از چند دهه بی توجهی به نقش چند وجهی آب بندگان ها در اقتصاد و معیشت مردمان شمال کشور، اکنون به نظر می رسد توجه ها به این سازه آبی نیمه طبیعی بازگشته و از صدر تا ذیل ساختار اقتصاد کشاورزی به دنبال احیای آب بندگان ها هستند.

به گزارش پایگاه خبری آگرو فود نیوز، تازه ترین تحول ایجاد شده در این زمینه تلاش وزیر جهاد کشاورزی در اخذ ردیف اعتباری اختصاصی برای ساماندهی و لایروبی آب بندگان های شمال کشور است که در دیدار اعضای مجمع نمایندگان مازندران مطرح شده است.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی مازندران که در این دیدار حضور داشت به خبرنگار ایرنا گفت: 'شخص آقای 'حجتی' وزیر جهاد کشاورزی پیگیر اختصاص ردیف اعتباری برای ساماندهی و لایروبی آب بندگان های شمال کشور است که می تواند کشاورزی ما را متحول تر کند.

آب بندگان؛ استخر یا تالاب دست ساز خاکی و بسیار بزرگ است که از گود کردن و خاکبرداری یک محدوده و ریختن و کوبیدن و ایجاد دیواره خاکی دور این محدوده به وجود می آید تا روان آب ها در آن برای بهره برداری کشاورزی ذخیره شود.

این سازه ذخیره ساز آب کشاورزی، مختص استان های شمالی کشور است

که در مازندران به آن ' اندون ' ، در گیلان ' سل ' و در استان گلستان ' بندسار ' می گویند.

بر اساس آمار رسمی ، مساحت کل آب بندان های استان های گلستان ، مازندران و گیلان حدود ۳۳ هزار هکتار است که آب آبیاری حدود ۱۵۰ هزار هکتار اراضی شالیزاری را تأمین می کند.

رواج سدسازی در کشور به همراه استفاده بی در و پیکر از سفره های زیرزمینی و دلخوشی به شیوه های نوین آبیاری در چند دهه گذشته سبب شد تا تعداد زیادی از آببندان های این استان ها رها شده و خشک شوند در حالی که تا اواخر دهه ۴۰ و ۵۰ این سازه ها تنها تأمین کننده آب کشاورزی در شمال کشور بود.

آب رودخانه ها و هرز آب ناشی از بارندگی در فصل های غیرکاشت از طریق کانال ها و پمپاژ به آب بندان ها هدایت شده و در فصل بهار و تابستان برای آبیاری مورد استفاده قرار می گیرد.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی مازندران ساماندهی آب بندان ها را گامی بلند برای رفع کمبود آب در استان دانست و ابراز امیدواری کرد که تلاش وزیر جهاد کشاورزی برای گرفتن ردیف اعتباری ویژه با همکاری نمایندگان مجلس به ثمر بنشیند.

عزیزالله شهیدی فر روز یکشنبه در گفت و گو با خبرنگار ایرنا به وجود ۸۰۰ قطعه آببندان با ۱۷ هزار هکتار وسعت در استان اشاره کرد و گفت: با لایروبی ، بازسازی و تقویت آب بندان ها ، می توانیم تا با به ثمر رسیدن سد های در دست احداث ، کمبود منابع آبی زمین های زراعی و باغی استان را جبران کنیم.

وی با ابراز نگرانی از رخنه خشکسالی در استان به خاطر کاهش محسوس بارندگی و پائین رفتن سطح آب های زیر زمینی ، افزود: وزارت جهاد کشاورزی برای اقتصادی کردن تولید و کاهش تنش آبی برنج، در زمینه لایروبی و احیاء آببندان ها با رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور تفاهم نامه ای امضاء کرده است.

شهیدی فر با بیان این نکته که ساماندهی و لایروبی آببندان برخلاف سدسازی در مدت زمان چندین ماهه به نتیجه می رسد، گفت: با احیاء آببندان های شمال، یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون متر مکعب به حجم آب بندان ها در سه استان شمالی اضافه می شود که ۶۵ درصد آن سهم مازندران است.

وی توضیح داد: اصلاح و لایروبی آب بندان ها در برنامه ۲ ساله در صورت تأمین منابع مالی به اتمام خواهد رسید و از آنجایی که در حال حاضر ظرفیت نگهداری آب آب بندان های موجود استان ۳۴۵ میلیون متر مکعب است، به طور یقین با اتمام عملیات لایروبی و بازسازی ، ظرفیت ذخیره آب به حدود ۲ برابر افزایش می یابد.

**** بودجه ۳۰ میلیارد تومانی سفر استانی**

رئیس سازمان جهاد کشاورزی مازندران با اشاره تخصیص ۳۰۰ میلیارد ریال برای اصلاح و لایروبی آبنندان های استان در سفر استانی کابینه یازدهم، گفت: تاکنون ۸۰ میلیارد ریال از این اعتبار پرداخت شد و عملیات لایروبی و بازسازی چند قطعه از آب بندان های استان نیز در حال اجراست.

وی افزود: فرایند سرمایه گذاری بویژه تامین مالی برای سد سازی با هدف مهار و ذخیره سازی آب در مازندران به کندی پیش می رود ، در حالی که هر سال میلیاردها متر مکعب آب در پائیز و زمستان به دریا می ریزد.

شهیدی فر به بارندگی چند صد میلیمتری اواسط ماه مهر آن هم تنها در دو روز اشاره کرد و توضیح داد: متأسفانه این حجم از بارندگی به دلیل نبود زیرساخت های مناسب برای ذخیره سازی از دسترس خارج شد و در حال حاضر میانگین ذخیره سازی آب سطحی در مازندران کمتر از ۱۱ درصد است.

رئیس سازمان جهاد کشاورزی مازندران به اهمیت سد هزار روی پر آب ترین رودخانه شمال در آمل اشاره کرد و گفت: با توجه به اهمیت تولید برنج در ۱۱۰هزار هکتار اراضی شالیزاری در حوزه آبریز ۱۱۰هزار ، بهره برداری از این سد می تواند درصد مهار و ذخیره آب سطحی استان را تا سه برابر فعلی افزایش بدهد.

سد مخزنی هزار آمل از نوع خاکی با هسته رسی به ارتفاع ۱۵۰ متر و ۳۷۳ متر طول تاج سد به ظرفیت نهایی ۶۵۰میلیون مترمکعب بر روی رودخانه هزار درحال ساخت است و عملیات خاک ریزی این سد نیز در حال انجام است.

ضرورت و اهمیت تکمیل هر چه سریع تر و به بهره برداری رساندن سد هزار به این است که این سد به تنهایی می تواند حدود ۷۰۰ میلیون متر مکعب آب برابر با هشت سد بزرگ و کوچک و ۸۰۰ قطعه آبنندان فعلی استان ، ذخیره سازی را انجام بدهد.

**** تسطیح اراضی، مکمل بازگشت آبنندان ها**

رئیس سازمان جهاد کشاورزی مازندران توجه به تسطیح و یکپارچه سازی زمین های کشاورزی را اولویت دوم توسعه کشاورزی استان پس از حل مشکلات کم آبی عنوان کرد و گفت: اگر چه در اجرای این طرح با فراز و نشیب های زیادی مواجه بودیم ولی منابع اعتباری مشکل عمده تاخیر اجرای این طرح است.

وی افزود: اکنون وزارت جهاد کشاورزی بحث آبیاری تحت فشار و آبیاری قطره ای را به طور جدی پیگیری است ، بنا بر این ضرورت مکانیزه کردن اراضی کشاورزی بیش از پیش احساس می شود.

شهیدی فر گفت: مشکلات کشت دوم و پاییزه در اراضی کشاورزی با اجرای طرح تسطیح و تجهیز و نوسازی اراضی به کلی طرف می شود. وی افزود: در این ارتباط بحث زهکشی اراضی را به طور جدی پیگیر هستیم که ضروری است این مهم در کشاورزی استان اتفاق بیفتد تا مدیریت آب داشته باشیم.

شهیدی فر عبور از کشاورزی سنتی به کشاورزی مدرن یا صنعتی را اجتناب ناپذیر دانست و گفت: طرح های زهکشی و تجهیز و نوسازی اراضی یکی از راهکارهای تحقق این مهم است که باید به طور جدی آن را دنبال کنیم.

وی افزایش عملکرد در واحد سطح، مدیریت آب، چند کشت کردن در اراضی، کاهش هزینه های کاشت، داشت و برداشت را از جمله مزایای این طرح برشمرد.